

ความฉลาดทางสังคมและพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิต คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Social Intelligence and Prosocial Behavior of Students of Faculty of Social Sciences at Kasetsart University

ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน¹

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางสังคม และระดับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางสังคมกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 616 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความฉลาดทางสังคม และพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง 2) นิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีเพศและภาควิชาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับและนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม ภาคที่ศึกษา รายได้ของนิสิต การเข้าร่วมกิจกรรม ลำดับการเกิดแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมไม่แตกต่างกันและ 3) ความฉลาดทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ: ความฉลาดทางสังคม พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

The objectives of this study were; 1) to study the level of social intelligence, and prosocial behavior of students of faculty of Social Sciences at Kasetsart University, 2) to compare prosocial behavior of students of faculty of Social Sciences at Kasetsart University by personal factors, and 3) to study relationships between social intelligence and prosocial behavior of students of faculty of Social Sciences at Kasetsart University. The samples of this study were 616 students of faculty of Social Sciences at Kasetsart University.

The results of this study indicated that 1) social intelligence and prosocial behavior of students of faculty of Social Sciences at Kasetsart University were at rather high levels, 2) students of faculty of Social Sciences at Kasetsart University who had various in gender and department had difference prosocial behavior with the statistical significant at .01 and .05 level respectively, and students of faculty of Social Sciences at Kasetsart University who had various in academic level, GPA, program, income, activity participation and birth order have not difference prosocial behavior, 3) social intelligence was positively correlated with prosocial behavior with the statistical significant at .001 level.

Keywords: Social Intelligence, Prosocial Behavior, Social Sciences at Kasetsart University

¹อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความเป็นมาและความสำคัญ

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มีวิสัยทัศน์ว่า “อุดมศึกษาเป็นแหล่งองค์ความรู้และพัฒนากำลังคนระดับสูงที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืนสร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทสูงในประชาคมอาเซียนและมุ่งสู่คุณภาพอุดมศึกษาระดับนานาชาติ” โดยมีเข็มมุ่ง/จุดเน้นคือผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีศักยภาพตรงตามความต้องการของสังคม มีความสามารถคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์มีทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ มีสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ เน้นการใช้กลยุทธ์ผ่านการนำองค์กร เชิงรุกและกลยุทธ์การเงิน รวมทั้งพัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนและการวิจัย เพื่อให้ได้บัณฑิตที่พึงประสงค์ทำให้สังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยในยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559) เป็นการยกระดับคุณภาพบัณฑิตอย่างก้าวกระโดดการยกระดับคุณภาพบัณฑิตดำเนินการโดยเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ของบัณฑิตให้มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีกระบวนการค้นคว้าใหม่ในการเรียนรู้และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของโลก ดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้บัณฑิตมีดุลยภาพระหว่างแรงงานและแก่งความดี เน้นความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพงานที่เปลี่ยนแปลง โดยมีการติดตามประเมินคุณภาพและพัฒนาบัณฑิตหลังเข้าสู่ตลาดงาน(สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556:)

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้กำหนดพันธกิจคือ “สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ในสาขาสังคมศาสตร์ สร้างคนที่ปัญญา มีเหตุผล มีคุณธรรม

และจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม พร้อมทั้งให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยมีการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมพัฒนากับชุมชน และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญในการนำประเทศไปสู่ความผาสุก และมั่นคง” (คณะสังคมศาสตร์, 2557:5) ซึ่งผลผลิตสำคัญคือบัณฑิตที่มีคุณภาพในการสานต่อพันธกิจ และเป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการรับใช้สังคมและพัฒนาประเทศชาติต่อไป ดังนั้น การพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะที่ดีให้แก่บัณฑิตที่กำลังศึกษาอยู่ เพื่อให้เจริญเติบโตเป็นบัณฑิตในภายภาคหน้าจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยคณะสังคมศาสตร์มีการส่งเสริมบัณฑิตให้จัดทำโครงการเพื่อให้บริการแก่สังคมซึ่งเป็นไปตามแผนการพัฒนานิสิตของคณะ และแต่ละภาควิชา เพื่อมุ่งให้นิสิตเกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัวที่ดี พัฒนาทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม การเป็นผู้รับและผู้ให้ความช่วยเหลือ การสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน รู้จักการรับผิดชอบต่อสังคม และการเสียสละให้แก่ส่วนรวม การมีความฉลาดทางสังคม และพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมจึงเป็นคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง

ความฉลาดทางสังคม (Social Intelligence) เป็นความสามารถของบุคคลในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีรวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (Goleman, 2006: 4-12) สามารถเข้าใจปรับตัวและสร้างสัมพันธ์ภาพกับกับผู้อื่นทั้งหญิงและชายได้อย่างชาญฉลาด (Kihistrom and Cantor, 2000: 359) ทั้งนี้การที่บุคคลต้องดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับบุคคลอื่นที่มีความหลากหลายทั้งเพศ วัย บุคลิกภาพ การประกอบอาชีพ การนับถือศาสนา ตลอดจนต่างวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ ความสามัคคี และความคิดเห็นร่วมกัน การติดต่อสัมพันธ์ซึ่งจะทำให้บุคคลมีความสุข ความพึงพอใจ การประสบความสำเร็จ ความก้าวหน้าในชีวิต เช่นเดียวกันการที่นิสิตมาอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสถาบันการศึกษา ซึ่งต้องมีกิจกรรมร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาอย่างเหมาะสม เป็นการแสดงถึงพัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่น (ประณต คำฉิม, 2549: 170) ความฉลาดทางสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งสอดคล้องกับ Albrecht

(2006: 13) กล่าวว่า บุคคลที่มีความฉลาดทางสังคมสูง จะมีพฤติกรรมที่เกื้อกูล (Nourishing Behaviors) ได้แก่ การกระทำที่ทำให้ผู้อื่นรู้สึกมีคุณค่า มีความสามารถ ได้รับความรัก ความเคารพความชื่นชม และสามารถดึงดูดผู้อื่นให้อยากเข้าใกล้ ดังนั้น ความสามารถทางสังคมจะมีส่วนช่วยให้นิสัยดีอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างกลมกลืนเหมาะสม ปรับอารมณ์ และจิตใจให้เข้ากับบุคคล สิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมได้โดยง่าย

พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม เป็นการกระทำเพื่อช่วยเหลือหรือให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคลอื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ (Gibbs, 2003:112) เป็นการกระทำเพื่อผู้อื่นเพราะเห็นใจผู้อื่นและต้องการช่วยเหลือผู้อื่นโดยแท้จริง (จิราภา เต็งไตรรัตน์, 2544: 348) ซึ่งในสังคมปัจจุบันมีความเสื่อมถอยของพฤติกรรมที่มีศีลธรรม จริยธรรม พฤติกรรมที่ทำเพื่อตนเองจะมีมากกว่าพฤติกรรมเพื่อสังคม (นพมาศ อึ้งพระ, 2553: 215) นิสิตเป็นบุคคลที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นต้องเรียนรู้ถึงมิตรภาพในการร่วมมือและการเคารพซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเป็นต้องเรียนรู้พฤติกรรมกลุ่มและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นถ้ามีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมจะทำให้ได้รับประสบการณ์ในเชิงบวกเกิดความรู้สึที่ดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่เหมาะสม พอประมาณ มีคุณธรรม บำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ ทำให้จิตใจเข้มแข็ง สามารถปรับตัวได้ จะส่งผลให้สามารถปฏิบัติภารกิจในสังคมได้ อย่างปกติสุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปาริชาติ เทพอารักษ์ และ อมรรววรรณ ทิวถนอม, 2550: 12-13)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ในฐานะที่ผู้วิจัยมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนา นิสิตให้มีคุณลักษณะเป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่กำหนดความมุ่งหมายและการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2553) จึงสนใจที่จะศึกษาความฉลาดทางสังคม และพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการ

ส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดทางสังคม และพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตอย่างเหมาะสม และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของความฉลาดทางสังคม และพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางสังคม กับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร คือ นิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 3,512 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 616 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973 อ้างในบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2547) โดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .04

สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมแตกต่างกัน
2. ความฉลาดทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงระดับความฉลาดทางสังคม และระดับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม และความสัมพันธ์ของความฉลาดทางสังคมกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิต

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นข้อมูลในการพัฒนานิสิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านความฉลาดทางสังคม และพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมต่อไป

บทกวนวรรณกรรมแนวคิดความฉลาดทางสังคม

ความหมายของความฉลาดทางสังคม

Goleman (2006: 83 - 84) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคมว่าหมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเข้าสังคมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างกลมกลืนและมีความสุขสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

Albrecht (2006: 12-13) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางสังคมว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเข้ากับผู้อื่นได้ดีและทำให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือเห็นอกเห็นใจผู้อื่นรวมทั้งการมีทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในทุกสถานการณ์

องค์ประกอบของความฉลาดทางสังคม

Albrecht (2006: 28-30) ได้กำหนดองค์ประกอบความฉลาดทางสังคมไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การตระหนักรู้ในสถานการณ์ (Situational Awareness) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการอ่านสถานการณ์และตีความในพฤติกรรมของผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งทางด้านอารมณ์ ความต้องการ และความมุ่งหมายที่จะนำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

2. การแสดงออก (Presence) หมายถึง การแสดงออกทั้งในรูปแบบของวัจนภาษา (ภาษาพูด) และอวัจนภาษา (ภาษาท่าทาง) รวมทั้งสิ่งที่ปรากฏออกมาทั้งหมด ท่าทาง น้ำเสียง การเคลื่อนไหว หรือภาพรวมทั้งหมดที่บุคคลแสดงออก ซึ่งจะกำหนดภาพของบุคคลที่มีต่อผู้อื่น

3. ความจริงแท้ (Authenticity) หมายถึง สิ่งที่แสดงออกมาทางพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การตัดสินใจจากผู้อื่นว่าเป็นคนที่เปิดเผย ซื่อสัตย์ น่าเชื่อถือ จริงใจ เจตนาดี และเป็นความจริงแท้

4. ความชัดเจน (Clarity) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการอธิบายความคิดเห็นของตนเองผ่านข้อมูลอย่างชัดเจนและถูกต้องแม่นยำ รวมทั้งกำหนดจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติเพื่อสร้างความร่วมมือจากคนอื่น ๆ

5. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) หมายถึง ความรู้สึกร่วมกันระหว่างบุคคลและเป็นความสามารถในการเชื่อมต่อกับผู้อื่นที่จะนำไปสู่พื้นฐานของปฏิสัมพันธ์ที่ดี

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม

ความหมายของพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม

Gibbs (2003: 112) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมว่า หมายถึง การกระทำที่มุ่งหวังทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น โดยไม่คาดหวังว่าจะได้รับรางวัลหรือค่าตอบแทนใด ๆ จากการช่วยเหลือ เป็นการช่วยด้วยความเต็มใจ

Fiske (2004: 316) กล่าวว่า พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม หมายถึง การช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่หวังผลประโยชน์จากผู้อื่นในการช่วยเหลือ ทำไปด้วยความสมัครใจ เป็นพฤติกรรมที่ดีของสังคมโดยมีเจตนาที่ดีในการช่วย

Baron, Branscombe, and Byrne (2008: 306) กล่าวว่า พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่คาดหวังผลประโยชน์จากผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือ

องค์ประกอบของพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม

Eisenberg Cameron and Tryon (1984: 102-103) แบ่งพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การช่วยเหลือ (Helping) หมายถึง ความพยายามที่จะแบ่งเบา หรือบรรเทาความต้องการของผู้อื่น โดยไม่มียารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง รวมทั้งการช่วยเหลือให้ผู้อื่นบรรลุถึงเป้าหมาย ให้ข้อมูลหรือสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองกับผู้อื่น

2. การแบ่งปัน (Sharing Donating) หมายถึง การที่บุคคลยอมสละหรือให้ยืมสิ่งของที่เป็นของตนเองหรือสิ่งของที่ตนเองเคยครอบครอง เช่น เครื่องเล่น ของใช้ของกิน เป็นต้น ให้กับผู้อื่น

3. การปลอบโยน (Comforting) หมายถึง ความพยายามที่จะบรรเทา หรือผ่อนคลายความทุกข์ของผู้อื่น การใช้คำพูดหรือการกระทำ เพื่อให้ผู้อื่นคลายความกังวล

หรือความไม่สบายใจของผู้อื่นเพื่อให้คลายความกังวลใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Komninos (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในฐานะตัวนำของความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิญญาณและความผาสุก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านจิตวิทยาของ Fordham University จำนวน 135 คน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก และพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสบการณ์ทางจิตวิญญาณ (Daily Spiritual Experience) และการอยู่เหนือจิตวิญญาณ (Spiritual Transcendence) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรู้สึกทางบวก (Positive Affect) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

Meijs, et.al. (2010: 62-72) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของความฉลาดทางสังคมและการรู้คิดทางสังคมที่มีต่อการได้รับการยอมรับหรือการมีชื่อเสียงของวัยรุ่นโดยวัดจากการได้รับการยอมรับในสังคม และการเป็นผู้นำทางสังคม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับวัยรุ่นที่ศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาทางตะวันตกเฉียงเหนือของยุโรป อายุ 14-15 ปี จำนวน 512 คน แบ่งเป็นเพศชาย 44% เพศหญิง 56% ผลการศึกษาพบว่า การเป็นที่ยอมรับหรือการมีชื่อเสียงมีความสัมพันธ์กับการมีความฉลาดทางสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพบว่าโรงเรียนที่ให้ความสำคัญกับความฉลาดทางสังคมควบคู่กับความรูทางวิชาการจะส่งผลดีต่อนักเรียนทั้งด้านการดำเนินชีวิต และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ และเติมข้อมูลลงในช่องว่าง จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดของ Albrecht (2006) ประกอบด้วยข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ด้าน 40 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดของ Eisenberg, Cameron and Tryon (1984) ประกอบด้วยข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ด้าน 27 ข้อ

เก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ช่วงเดือนมกราคม – เมษายน พ.ศ. 2558

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา จากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงแล้วทำการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกับนิสิตคณะสังคมศาสตร์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นของความฉลาดทางสังคมเท่ากับ .950 และค่าความเชื่อมั่นพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมเท่ากับ .933

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่านิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 72.1) ภาควิชารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ (ร้อยละ 25.8) อยู่ชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 28.1) ภาคปกติและภาคพิเศษเท่ากัน (ร้อยละ 50) เกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.00-3.49 (ร้อยละ 41.8) มีลำดับการเกิดเป็นลูกคนเล็ก (ร้อยละ 36.3) รายได้ของนิสิตส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท/เดือน
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความฉลาดทางสังคม และพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม ของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความฉลาดทางสังคม และพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะ-สังคมศาสตร์

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ความฉลาดทางสังคมโดยรวม	3.65	.41	ค่อนข้างสูง
ด้านการรับรู้สถานการณ์	3.66	.48	ค่อนข้างสูง
ด้านการแสดงออก	3.58	.58	ค่อนข้างสูง
ด้านความจริงใจ	3.65	.52	ค่อนข้างสูง
ด้านความชัดเจน	3.45	.52	ค่อนข้างสูง
ด้านความเห็นอกเห็นใจ	3.94	.58	ค่อนข้างสูง
พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมโดยรวม	3.79	.50	ค่อนข้างสูง
ด้านการช่วยเหลือ	3.71	.54	ค่อนข้างสูง
ด้านการแบ่งปัน	3.73	.57	ค่อนข้างสูง
ด้านการปลอบโยน	3.93	.60	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 1 พบว่านิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังแสดงในตารางที่ 2

จากตารางที่ 2 พบว่า นิสิตคณะสังคมศาสตร์ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นิสิตคณะสังคมศาสตร์ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ภาควิชา และการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม				
	n	$\bar{x}$	S.D.	t	p-value
เพศ					
ชาย	172	3.675	0.505	-3.623**	.000
หญิง	444	3.835	0.484		
ภาควิชา					
ภาคปกติ	309	3.781	0.488	-.465	.642
ภาคพิเศษ	307	3.80	0.502		
การเข้าร่วมกิจกรรม					
ภายในมหาวิทยาลัยฯ	230	3.744	0.514	-1.762	.079
ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยฯ	386	3.817	0.481		

ตาราง 3 วิเคราะห์ความแปรปรวน ของพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล		พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม				
		df	SS	MS	F	p-value
ชั้นปีที่ศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	0.154	0.051	.209-	.890
	ภายในกลุ่ม	612	150.367	0.246		
	รวม	615	150.521			
เกรดเฉลี่ยสะสม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.004	0.001	0.006	.999
	ภายในกลุ่ม	612	150.516	0.246		
	รวม	615	150.521			
ภาควิชา	ระหว่างกลุ่ม	5	3.611	0.722	2.999*	.011
	ภายในกลุ่ม	610	146.910	0.241		
	รวม	615	150.521			
รายได้ของนิสิต	ระหว่างกลุ่ม	2	0.187	0.094	.382	.683
	ภายในกลุ่ม	613	150.333	0.245		
	รวม	615	150.521			
ลำดับการเกิด	ระหว่างกลุ่ม	3	0.484	0.161	.658	.578
	ภายในกลุ่ม	612	150.037	0.245		
	รวม	615	150.521			

จากตารางที่ 3 พบว่า นิสิตคณะสังคมศาสตร์ ที่มี ภาควิชาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความฉลาดทางสังคมกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางสังคมกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์

ความฉลาดทางสังคม	พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม							
	ด้านการช่วยเหลือ		ด้านการแบ่งปัน		ด้านการพลอบโยน		รวม	
	r	p-value	r	p-value	r	p-value	R	p-value
ด้านการรับรู้สถานการณ์	.394*	.000	.283**	.000	.373**	.000	.404**	.000
ด้านการแสดงออก	.482**	.000	.435**	.000	.526**	.000	.557**	.000
ด้านความจริงใจ	.403**	.000	.376**	.000	.426**	.000	.465**	.000
ด้านความชัดเจน	.452**	.000	.353**	.000	.420**	.000	.471**	.000
ด้านความเห็นอกเห็นใจ	.525**	.000	.519**	.000	.656**	.000	.657**	.000
รวม	.586**	.000	.514**	.000	.628**	.000	.667**	.000

จากตารางที่ 4 พบว่าความฉลาดทางสังคมทั้งโดยรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่านิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นิสิตได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน ซึ่งทางมหาวิทยาลัยกำหนดให้นิสิตทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยจำนวนไม่น้อยกว่า 15 กิจกรรม และมีหน่วยชั่วโมงไม่น้อยกว่า 50 หน่วยชั่วโมง โดยกิจกรรมประกอบด้วยด้านพัฒนาคุณธรรม ด้านพัฒนาทักษะ การคิด และการเรียนรู้ ด้านพัฒนาทักษะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านพัฒนาสุขภาพ และกิจกรรมเพื่อสังคม นอกจากนี้ในส่วนของคณะสังคมศาสตร์ และแต่ละภาควิชา ได้มีการจัดกิจกรรมให้นิสิตเข้าร่วมทั้งภายในสถาบันและออกไปบริการให้แก่สังคม ตลอดจนมีการส่งเสริมให้นิสิตจัดทำโครงการต่างๆ โดยมีการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการบางส่วนให้นิสิตได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เห็นถึงความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมเกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัวที่ดี พัฒนาทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม การเป็นผู้รับและผู้ให้ความช่วยเหลือ การสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน รู้จักการรับผิดชอบ การเสียสละ จึงทำให้นิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2538:63-64) กล่าวว่ากิจกรรมนิสิตจะเปิดโอกาสให้นิสิตมีประสบการณ์ด้านการทำงานร่วมกับกลุ่ม สามารถเสนอความคิดเห็น กล้าแสดงตน พัฒนาความเป็นผู้นำ เสริมสร้างความสามัคคีระหว่างหมู่คณะ รู้จักการอยู่และการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการทำงานอย่างเป็นระบบ และฝึกความคิด ตลอดจนการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

นิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยมีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 3.79 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในสังคมไทยมีการปลูกฝังอบรมขัดเกลาบุคคลโดยผ่านสถาบันในสังคมหลายสถาบันทั้งจากครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันอื่นๆ ในสังคมอีกมากมายที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตอยู่ของบุคคลคนหนึ่ง รวมถึงค่านิยมของสังคมไทยในเรื่องความมีมิตรไมตรีช่วยเหลือเพื่อแข่งขันและกัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีการกำหนดคุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในด้านที่หนึ่งคือสำนึกดี โดยมีการกำหนดพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนิสิตที่ต้องส่งเสริมไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน คือ “นิสิตมีจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และแสดงออกในการประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วย การมีวินัยในตนเอง การยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ความซื่อสัตย์สุจริต การหลีกเลี่ยงอบายมุขและมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและสังคม” ซึ่งนิสิตจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตให้มีคุณสมบัติของการเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านการมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กำหนดให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเพิ่มโอกาสให้นิสิตได้เรียนรู้การปรับตัวเข้ากับคนอื่น สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันและกัน พึ่งพาอาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักการรับผิดชอบต่อสังคมบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สังคม นอกจากนี้คณะสังคมศาสตร์ ได้กำหนดพันธกิจคือ “สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ในสาขาสังคมศาสตร์ สร้างคนที่ปัญญา มีเหตุผล มีคุณธรรม และจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม พร้อมทั้งให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยมีการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมพัฒนากับชุมชน และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญในการนำประเทศไปสู่ความผาสุก และมั่นคง” (คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2557) โดยมีการส่งเสริมให้นิสิตได้จัดทำโครงการเพื่อให้บริการแก่สังคมเป็นไปตามแผนการพัฒนาของนิสิตของแต่ละภาควิชา อาทิ โครงการจัดกิจกรรมสังคมศาสตร์เพื่อสังคมไทย โครงการค่ายปันรัก โครงการปฏิบัติภารกิจจิตวิทยาในชุมชน โครงการจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา โครงการตรวจวัดพัฒนาการเด็ก โครงการฝึกปฏิบัติงาน เป็นต้น ซึ่งการที่นิสิตได้จัดทำและเข้าร่วมในโครงการดังกล่าวจะมีส่วน

ในการช่วยปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะและการช่วยเหลือสังคม จึงทำให้นิสิตมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างสูง สอดคล้องกับวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543:122) ที่กล่าวว่า การพัฒนามนุษย์เพื่อให้ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้นิสิต นักศึกษาตระหนักในความสำคัญของการอยู่ร่วมกับกลุ่ม การปฏิบัติตนการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับวินัยหรือกฎเกณฑ์ของสังคม รู้จักเสียสละ เพื่อเตรียมนิสิตนักศึกษาให้พร้อมสำหรับชีวิตในด้านอื่นๆ เช่น นิสิตนักศึกษาจะต้องเรียนรู้เพื่อที่จะสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นและพัฒนาให้เป็นผู้ประสานที่ดีได้ ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมด้วยความสงบสุข

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยตามสมมติฐาน พบว่านิสิต คณะสังคมศาสตร์ ที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่านิสิตหญิงมีระดับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมสูงกว่านิสิตชาย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเพศชายและเพศหญิงมีลักษณะการดำเนินชีวิต และบทบาททางสังคมที่ต่างแตกต่างกัน โดยพื้นฐานทางกายภาพ สภาวะทางอารมณ์ ความละเอียดอ่อน ความต้องการความอบอุ่น การไวต่อความรู้สึก สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีส่วนทำให้เกิดเพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันในด้านความสนใจและการทำกิจกรรม โดยนิสิตหญิงจะถูกปลูกฝังให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพอ่อนโยน จึงทำให้มีความละเอียดเรียบร้อย ชอบทำกิจกรรมในสังคมกลุ่มเพื่อน มักมีเรื่องพูดคุย ปรึกษาหารือทั้งในเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัว เห็นอกเห็นใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และอยู่ภายใต้กฎระเบียบ ส่วนนิสิตเพศชายจะถูกปลูกฝังให้มีความเป็นผู้นำจึงทำให้กล้าแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเอง และเชื่อมั่นในตนเอง ขณะที่เพศหญิงส่วนใหญ่มีอารมณ์อ่อนไหว อ่อนโยน อะลุ่มอล่วย คล้อยตาม และเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น มากกว่าผู้ชาย นอกจากนี้ Ruble (1983 cited in Shaffer, 2003: 233) ที่กล่าวว่าลักษณะที่เพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย ได้แก่ การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น ความรอบคอบ ความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออกทางอารมณ์ ความสามารถ

ในการปรับตัวกับผู้อื่น มีอารมณ์สุนทรีย์ อารมณ์อ่อนไหว สามารถหยั่งรู้อารมณ์ของผู้อื่นมีน้ำใจ สุภาพอ่อนโยน ระเบียบเรียบร้อย อดทน มีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมไม่แตกต่างกัน โดยที่นิสิตหญิงมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมสูงกว่านิสิตเพศชาย

นิสิตที่มีภาควิชาต่างกันมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะสังคมศาสตร์ มีความหลากหลายทางศาสตร์วิชาการโดยประกอบด้วย 6 ภาควิชา ได้แก่ จิตวิทยา นิติศาสตร์ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาซึ่งในภาพรวมทุกภาควิชาต่างมีจุดหมายที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่สังคม จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีจรรยาบรรณที่ดีต่อวิชาชีพของตนเอง มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม แต่ในขณะที่เดียวกันแต่ละภาควิชาจะผลิตบัณฑิตที่มีความแตกต่างกันทางด้านองค์ความรู้ซึ่งคณาจารย์ในแต่ละภาควิชาจะมีวิธีการสอน จัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ และสร้างประสบการณ์ในศาสตร์ของตน ตลอดจนจัดกิจกรรมเพื่อให้นิสิตได้บริการแก่สังคมแตกต่างกันจึงทำให้นิสิตที่อยู่ในภาควิชาที่ต่างกันมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ Feldman and Theodore (1970: 153) ที่กล่าวว่า ลักษณะของสาขาวิชาที่มีเนื้อหาวิชา วิธีการเรียนการสอน ระบบการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้นิสิต นักศึกษามีคุณลักษณะที่แตกต่างกันตามไปด้วย นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่านิสิตภาควิชาจิตวิทยามีระดับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90) สูงกว่านิสิตภาควิชาประวัติศาสตร์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศาสตร์ทางด้านจิตวิทยาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับจิตใจ กระบวนการคิดและพฤติกรรม ของมนุษย์ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รวมไปถึงการประยุกต์ใช้ความรู้กับกิจกรรมในด้านต่างๆ ของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันตลอดจนการใช้ความรู้ทางจิตวิทยาสำหรับการป้องกัน ส่งเสริม บำบัดรักษา และฟื้นฟูสุขภาพจิตให้กับบุคคล ในสังคมนิสิตได้รับความรู้และการฝึกปฏิบัติในด้านการช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาทางด้าน

จิตใจ ส่วนศาสตร์ทางด้านประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาถึงเรื่องราวในอดีตของมนุษยชาติ ที่มีความสำคัญ ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือสมัยใดสมัยหนึ่ง ซึ่งจะต้องอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามความเป็นจริงจากข้อมูลหลักฐานในอดีต โดยผ่านกระบวนการได้สวน ค้นคว้า พิจารณา วิเคราะห์ อย่างละเอียดถี่ถ้วนและไม่มีอคติ ซึ่งจะมีโอกาสเกี่ยวข้อง และมีส่วนในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือบุคคลน้อยกว่า จึงทำให้นิสิตภาควิชาจิตวิทยาไม่มีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม สูงกว่าภาควิชาประวัติศาสตร์

ความฉลาดทางสังคมของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่นิสิตมีความฉลาดทางสังคมสูงจะมีทักษะในการ ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีความเป็นมิตร มีความจริงใจ ไม่คิดเอาเปรียบผู้อื่น ซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สามารถ รับรู้สถานการณ์ วิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ตีความเจตนาธรรม และความต้องการของบุคคลได้เป็นอย่างดี มีความเข้าอก เข้าใจในความรู้สึกของคนอื่น สามารถสื่อถึงความเห็นอก เห็นใจ และแสดงออกด้วยท่าทาง น้ำเสียงต่อผู้อื่นได้อย่าง เหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นิสิตให้สามารถสร้างสายสัมพันธ์ ที่ดีกับบุคคลอื่น เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของคนรอบข้าง สามารถสื่อถึงความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน สามารถ โน้มน้าวหรือจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามจนเกิดความร่วมมือ ได้เป็นอย่างดี คุณลักษณะดังกล่าวจะส่งผลให้นิสิตที่มี พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมสูงตามไปด้วยซึ่งสอดคล้องกับ วณิชาราช (2550: 127) ได้กล่าวถึงผู้ที่มีความฉลาดทาง สังคมว่าจะมีเพื่อนหลายกลุ่ม ชอบพูดคุยสนทนากับผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นคล้อยตามได้ รับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ชอบงาน อาสาสมัคร และชอบให้ความช่วยเหลือผู้อื่น สามารถทำให้ ผู้อื่นสบายใจได้ เพื่อนๆ ให้ความไว้วางใจ มักมาปรึกษา ปัญหา และขอความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ:

1. ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมของนิสิต อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้นิสิตมี พฤติกรรมเอื้อต่อสังคมอยู่ในระดับสูงขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

นิสิตเพศชายที่มีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมน้อยกว่านิสิต เพศหญิง ดังนั้นผู้ปกครองควรปลูกฝังให้นิสิตเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมรวมถึงส่งเสริม และสนับสนุนให้นิสิตได้มีโอกาสทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ ต่อสังคมโดยให้การยกย่องชมเชยหรือให้รางวัลเพื่อให้นิสิต เกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้รับการยอมรับและเห็น คุณค่าจากผู้อื่นตลอดจนยังเป็นการสร้างตัวแบบที่เหมาะสม สำหรับบุคคลอื่นอีกด้วยในส่วนของสถาบันการศึกษา ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพฤติกรรมเอื้อ ต่อสังคม เช่นการมอบหมายให้ทำโครงการเพื่อการออกไป ช่วยเหลือให้บริการแก่ชุมชนต่างๆ และมีการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรให้นิสิตได้ทำร่วมกัน เช่น การศึกษาดูงานด้าน การทำประโยชน์ต่อส่วนรวมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ชุมชน โครงการช่วยเหลือสังคม เป็นต้น

2. ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางสังคมของนิสิต อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ พฤติกรรมเอื้อต่อสังคม ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้นิสิต มีความฉลาดทางสังคมในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นผู้ปกครอง ควรมีการพิจารณา และส่งเสริมให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมที่มี โอกาสได้พัฒนาความฉลาดทางสังคมทั้งในและนอก สถาบันการศึกษา ในส่วนของสถาบันการศึกษาควรจัด การเรียนการสอนที่ฝึกให้นิสิตมีพฤติกรรมการกล้า แสดงออก มีการทำงานกันเป็นทีม รู้จักความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีการสื่อสารและ สร้างสัมพันธ์ต่อกัน การส่งเสริมให้นิสิตจัดทำโครงการต่างๆ ที่เป็นการพัฒนาคุณลักษณะของความฉลาดทางสังคม นอกจากนั้นควรมีการสำรวจนิสิตที่มีระดับความฉลาดทาง สังคมต่ำ และจัดโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาโดย วิธีการได้แก่การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่ม (Group Counseling) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) การฝึกสถานการณ์จำลอง (Simulation Method) กิจกรรม บทบาทสมมติ (Role Playing Method) การศึกษานอก สถานที่ (Field Trips) เป็นต้น (ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน, 2558)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในกลุ่มประชากร ของนิสิตคณะสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เท่านั้น จึงควรมีการศึกษากับนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย

อื่นๆ ด้วย

2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอื่นๆ
กับพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม เช่น บุคลิกภาพ ความสุข

มิตรภาพ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม
เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์
อย่างกว้างขวางมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2557). *รายงานประเมินคุณภาพภายในคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปี 2557*. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิราภา เต็งไธรัตน์ และคณะ. (2544). *จิตวิทยาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2558). *การแนะแนวกับคุณภาพชีวิต: หน้าที่ 8 ทักษะชีวิตกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต*.
- นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นพมาศ อึ้งพระ. (2553). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. (2547). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์. บริษัท แอดวานซ์อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด (มหาชน).
- ปาริชาติ เทพอาร์ักษ์ และ อมรรารรณ ทิวถนอม. (2550). “สุขภาวะของคนไทย จุดเริ่มต้นของความอยู่เย็นเป็นสุข.” *วารสารเศรษฐกิจและสังคม* 44 (1): 12-17.
- ประณต คำฉิม. (2549). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วนิษาเรช. (2550). *อัจฉริยะสร้างได้*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เรด.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา.(2538). *งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____ (2543). *การพัฒนานิสิตนักศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____ (2552). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อารี พันธุ์ณี. (2542). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ต้นอ้อ 1999 จำกัด.
- Albrecht, Karl.(2006). *Social Intelligence: The New Science of Success*. San Francisco: Jossey-Bass A Wiley Imprint.
- Baron, Robert A., N. R. Branscombe and D. Byrne.(2008). *Social Psychology*.12nd ed. United States: Pearson.
- Eisenberg, Nancy, E. Cameron and K. Tryon.(1984). *Development and Maintenance of Prosocial Behavior: International Perspectives on Positive Morality*. New York: Plenum Press.
- Feldman, Kenneth A.and Theodore, M.N. (1970). *The Impact of College Students*.San Francisco: Jossey-Bass Inc.
- Fiske, T. (2004).*Social Beings Core Motives in Social Psychology*. Princeton: Wiley& Sons, Inc.
- Gibbs, C. (2003). *Moral Development and Reality*. London: Sage Publications.
- Goleman, Danial. (2006). *Social Intelligence*. London: Random House Group Limited.
- Kihlstrom. J.F. & Cantor, N. (2000). Social Intelligence.In: Sternberg,R.J. (Ed.). *Handbook of Intelligence*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
- Komninos, Thalia. (2009). Prosocial Behavior as A Moderator of The Relationship between Spirituality and Subjective Well-Being. Doctor of Philosophy Thesis in Psychology, Fordham University.
- Meijs, N., Cillessen, Antonius, H. N., Scholte, R H., Segers, J.E. , and Spijkerman, R. (2010). “Social intelligence and academic achievement as predictors of adolescent popularity” *Journal Youth Adolescence*. Jan; 39(1): 62–72.